

REGULERING AV FISKET ETTER UER I 2026

A) SNABELUER (*S. MENTELLA*) NORD FOR 62° N

1 SAMMENDRAG

Bestanden av snabeluer forvaltes i samarbeid med Russland, og kvoten fastsettes av Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon. Av den nasjonale kvoten, settes det av et kvantum til forskningsformål, samt et kvantum til bifangst av snabeluer i andre fiskerier. Siden 2021 har den norske totalkvoten ligget på rundt 45 000 tonn. Fra og med 2024 ble det innført 10 % kvotefleksibilitet over år på totalkvoten.

Direktefisket etter snabeluer skjer med trål, og fartøy med torsketråltillatelse eller seitråltillatelse har adgang til å delta. Fartøyene har vært regulert med like maksimalkvoter de siste årene. Deltakelsen og interessen har økt de siste årene, og kvoten har blitt godt utnyttet.

Det har lenge vært begrensninger i hvor og når fisket med trål kan foregå. I tillegg til å bidra til forsvarlig høsting av snabeluer, er disse begrensningene satt av hensyn til beskatning av vanlig uer og bifangst av andre arter.

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak en videreføring av reguleringen i 2026. Det foreslås at direktefisket etter snabeluer reguleres med fartøyskvoter med 10 % overregulering.

2 FISKET ETTER SNABELUER

2.2 FISKET I 2024

Etter kvotebytter med Russland og EU kunne norske fartøy fiske 46 418 tonn i 2024. Av dette ble 100 tonn avsatt til bifangst og 36 tonn til forskningsformål. Den disponible kvoten til trålnes direktefiske ble dermed 46 282 tonn.

Fra og med 2024 ble det innført kvotefleksibilitet på 10 % på totalkvoten. Det vil si at dersom totalkvoten overfiskes, eller det gjenstår kvantum, kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive inntil 10 % av totalkvoten til det påfølgende kvoteåret.

Ved årets start ble trålerne regulert med maksimalkvoter på 1 500 tonn. Det ble ikke gjort endringer i maksimalkvoten i løpet av året.

Ved årets slutt var det fisket 44 175 tonn snabeluer i direktefiske av fartøy med torsketråltillatelse eller seitråltillatelse. 37 fartøy deltok i fisket, med varierende grad av kvoteutnyttelse. To fartøy hadde under 100 tonn fangst, mens om lag halvparten av fartøyene har utnyttet kvoten fullt ut.

Det ble i tillegg landet 45 tonn snabeluer som bifangst, slik at det totale fisket av snabeluer utgjorde 47 220 tonn. Det innebærer at den norske kvoten ble overfisket med 802 tonn i 2024, som kom til fradrag på kvoten i 2025.

2.1 FISKET I 2025

Etter fordeling av kvoten og kvotebytter med Russland og EU kunne norske fartøy fiske 44 278 tonn snabeluer i 2025. Av dette ble 100 tonn avsatt til bifangst og 36 tonn til forskningsformål. Den disponible kvoten til trålnes direktefiske utgjorde dermed 44 142 tonn. Justert for kvotefleksibilitet utgjør dette 43 340 tonn.

Ved årets start ble trålerne regulert med maksimalkvoter på 1 400 tonn, noe som innebærer en overregulering på 26 %. Fisket på maksimalkvotene ble stoppet med virkning fra 1. oktober. Per 17. oktober har fartøy med torsketråltillatelse eller seitråltillatelse fisket 44 168 tonn. Det er ellers tatt 38 tonn som bifangst i andre fiskerier.

Så langt i år har 35 fartøy med adgang til å delta landet snabeluer. Kvoteutnyttelsen er varierende, og på en av tillatelsene er det landet mindre enn 100 tonn.

4 BESTANDSSITUASJONEN

Gytebestanden økte jevnt fra 1992 til 2007 og har siden stabilisert seg noe under 2007-nivået, men den er langt over føre-var-gytebestand (B_{pa}). Fiskedødeligheten har økt fra og med 2014, men er fortsatt lav.

Kvoterådene for 2026 gis av JRN-AFWG¹. Rådet er ifølge maksimalt langtidsutbytte-tilnærmingen at fangst i 2026 ikke overstiger 69 177 tonn snabeluer. Dette er en økning på 3 % sammenliknet med 2025.

5 RAMMEVILKÅR FOR 2026

Totalkvoten på snabeluer fastsettes tradisjonelt i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon.

Fordelingen av totalkvoten mellom Norge og Russland ble avtalt i kvoteavtalen for 2015, og har vært som følger:

- Norge: 72 %
- Russland: 18 %
- Tredjeland: 10 % (Fiskevernsonen ved Svalbard: 4,1 %, internasjonalt farvann i Norskehavet (NEAFC-området): 5,9 %)

Det har ikke vært avholdt møte i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon ennå, og kvoten er dermed ikke fastsatt. Som et regneeksempel legger vi i det følgende saksfremlegget til grunn en norsk kvote på nivå med inneværende år. Tallene i reguleringsopplegget vil bli revidert når endelig kvotefastsettelse er bestemt.

¹ Joint Russian-Norwegian working group on Arctic Fisheries

6 REGULERINGEN AV FISKET ETTER SNABELUER I 2026

6.12 BAKGRUNN

Basert på forvaltningsråd fra ICES, samt en rapport fra NEAFC om sonetilhørighet, åpnet Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) fra 2014 for et direktefiske etter snabeluer for norske fartøy i Norges økonomiske sone og i fiskerisone ved Jan Mayen. Trålernes direktefiske etter snabeluer ble begrenset til et område fastsatt med bakgrunn i følgende kriterier:

1. Gi vanlig uer beskyttelse
2. Minst mulig beskatning av småfisk av torsk, hyse, sei og blåkveite
3. Beskytte snabeluer mot beskatning i gytetid og under oppvekst

I tillegg ble det bestemt at direktefisket etter snabeluer skulle stanses i gyteperioden i mars og april.

6.2 REGULERING I 2026

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2026. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingskvoter for 2026 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

For inneværende år er det avsatt 100 tonn snabeluer til bifangst for fartøy som ikke har adgang til å delta i et direktefiske etter snabeluer. Hittil i år er det registrert 38 tonn snabeluer tatt som bifangst. Det bør fortsatt tas høyde for et noe høyere bifangstkvantum i fisket med småmasket trål.

Fiskeridirektøren foreslår at det av den norske kvoten avsettes et kvantum på 100 tonn til bifangst av snabeluer for fartøy som ikke har adgang til å delta i et direktefiske i 2026.

Som nevnt har det vært kvotefleksibilitet på 10 % over årsskiftet fra og med 2024. Fiskeridirektoratet vil trekke fra overfiske i 2025 fra kvoten i 2026.

6.3 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Fisket har siden 2018 vært regulert med like maksimalkvoter for alle fartøy med adgang til å delta. Per 17. oktober 2025, finnes det 39 tillatelser som gir adgang til å delta i direktefisket. Erfaringsmessig har det vært stor variasjon i utnyttelsen av kvotene, men utnyttelsen har økt de siste årene.

Totalkvoten for 2026 er av sammenlignbar størrelse som i de fem foregående årene. I disse årene har fisket vært regulert med en maksimalkvote på 1 500 tonn fra årets start, bortsett fra i inneværende år da den ble redusert til 1400 tonn. Det forventes at interessen for å delta i fisket etter snabeluer øker ytterligere i 2026, ettersom det er kvotenedgang på flere andre viktige bestander i Barentshavet. Fiskeridirektøren foreslår å regulere fisket med garanterte fartøykvoter med 10 % overregulering. Dette er innenfor rammene av kvotefleksibilitetsordningen.

Fiskeridirektøren foreslår fartøykvoter med 10 % overregulering til fartøy som har adgang til å delta i direktefisket etter snabeluer i 2026.

6.4 OMRÅDEBEGRENSNING OG FREDNINGSPERIODE

For å legge til rette for en balansert høsting av hunn- og hannfisk, har man siden det ble åpnet for direktefiske hatt en fredningsperiode med start 1. mars, hvor fiske med trål er forbudt. Sluttdato for fredningen har variert noe, men har siden 2020 vært satt til 9. mai.

I 2021, 2023 og 2024 samlet trålere fra referanseflåten inn nytt datamateriale fra fiske i fredningsperioden for å se om fangstsammensetningen kunne forsvare en tidligere åpning av det direkte fisket etter yngleperioden. Datamaterialet viste at kjønnsfordelingen fremdeles er skeiv før 10. mai, med hunnfisk-dominans i sørlig del av fiskeområdet og hannfisk-dominans i nordlig del. Havforskningsinstituttet (HI) vil studere nærmere om dominans av hannfisk er like uønsket som dominans av hunnfisk, men tilrår inntil videre at det direkte fisket ikke åpnes før 10. mai. HI leverte videre et notat til NFD i juni 2024 der det ble anbefalt at deler av den sørvestlige delen av Svalbardsonen vurderes åpnet for fiske med bunntral i månedene juli-desember; dette rådet er fremdeles under vurdering hos NFD.

Fiskeridirektøren foreslår at fredningstiden settes slik at det blir forbudt å fiske uer med bunntral i tidsrommet fra og med 1. mars til og med 9. mai.

HI har estimert en gjennomsnittslengde på 29 cm for snabeluer sør for Bjørnøya (øst for 17°30'Ø) i første kvartal, som er under minstemålet. Med bakgrunn i dette foreslås det at området holdes stengt i januar og februar. Det anbefales at enkelte fartøy fra HIs referanseflåte kan få dispensasjon til å fiske i dette området i januar og februar for å få bedre kunnskap om først og fremst lengde-sammensetningen i dette fisket, men også kjønnsbalansen.

Fiskeridirektøren foreslår at et område sør for Bjørnøya holdes stengt i januar og februar. Det foreslås at det kan gis dispensasjon for at fartøy fra HIs referanseflåte på gitte vilkår kan fiske i dette område i januar og februar.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre periodene og områdene for hvor og når det direkte fisket etter snabeluer tillates.

HI mottok nylig en bekymringsmelding knyttet til endret fiskerimønster som følge av reduserte kvoter på blant annet torskefisk. Fartøy som deltar i rekefisket i Barentshavet vil nå ofte ønske å fiske snabeluerkvoten i januar-februar for å kunne fiske reke på vårparten. Imidlertid registreres en bekymring i flåten på grunn av en økt andel umoden fisk i fangstene i denne perioden, og det stilles spørsmål ved om den økte innsatsen tidlig på året derfor kan ha negative konsekvenser for rekrutteringen til bestanden. HI vil studere egne toktdata og allerede innsamlede data fra referanseflåten for å gjøre en vurdering av denne problemstillingen. For å skaffe til veie representative modningsdata anbefales det imidlertid at fiskefartøy som fisker etter snabeluer i januar-februar fryser ned et representativt utvalg individer og sender disse til HI. Analyse av disse prøvene vil bidra til å gjøre en oppdatert vurdering av hvorvidt ytterligere gytevern må tilrådes for fremtiden.

Fiskeridirektøren foreslår at fiskefartøy som fisker etter snabeluer i januar-februar må fryse ned et representativt utvalg individer av snabeluer og sender disse til HI. Analyse av disse prøvene vil bidra til en vurdering av hvorvidt ytterligere gytevern må tilrådes for fremtiden.

Videre vil Fiskeridirektoratet legge til rette for at det kan gis dispensasjon etter søknad til bruk av flytetrål i andre områder hvor det er tillatt med bunntrål i direktefiske etter snabeluer og hvor det er behov for mer data før en generell tillatelse kan gis.

Ved fiske med bunntrål på andre arter enn uer utenfor det området hvor det er tillatt med direktefiske, er det tillatt å ha en bifangst på inntil 20 %. Dette kommer frem av høstingsforskriftens § 41. Ved fiske med bunntrål innenfor 12 nautiske mil ble bifangstgraden redusert fra 20 % til 10 % i 2016. Disse grensene gjelder uavhengig av hva slags uer bifangsten består av.